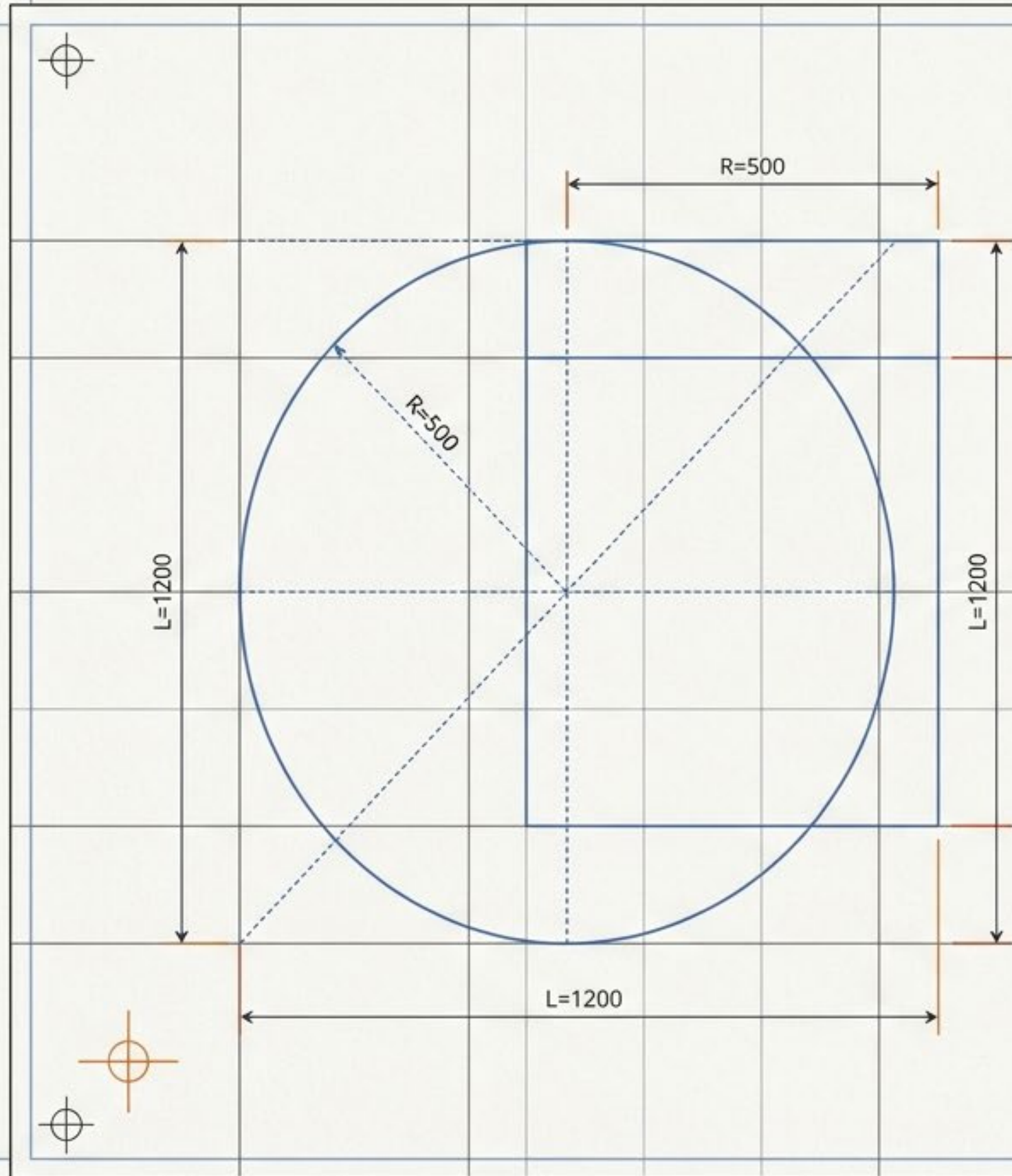

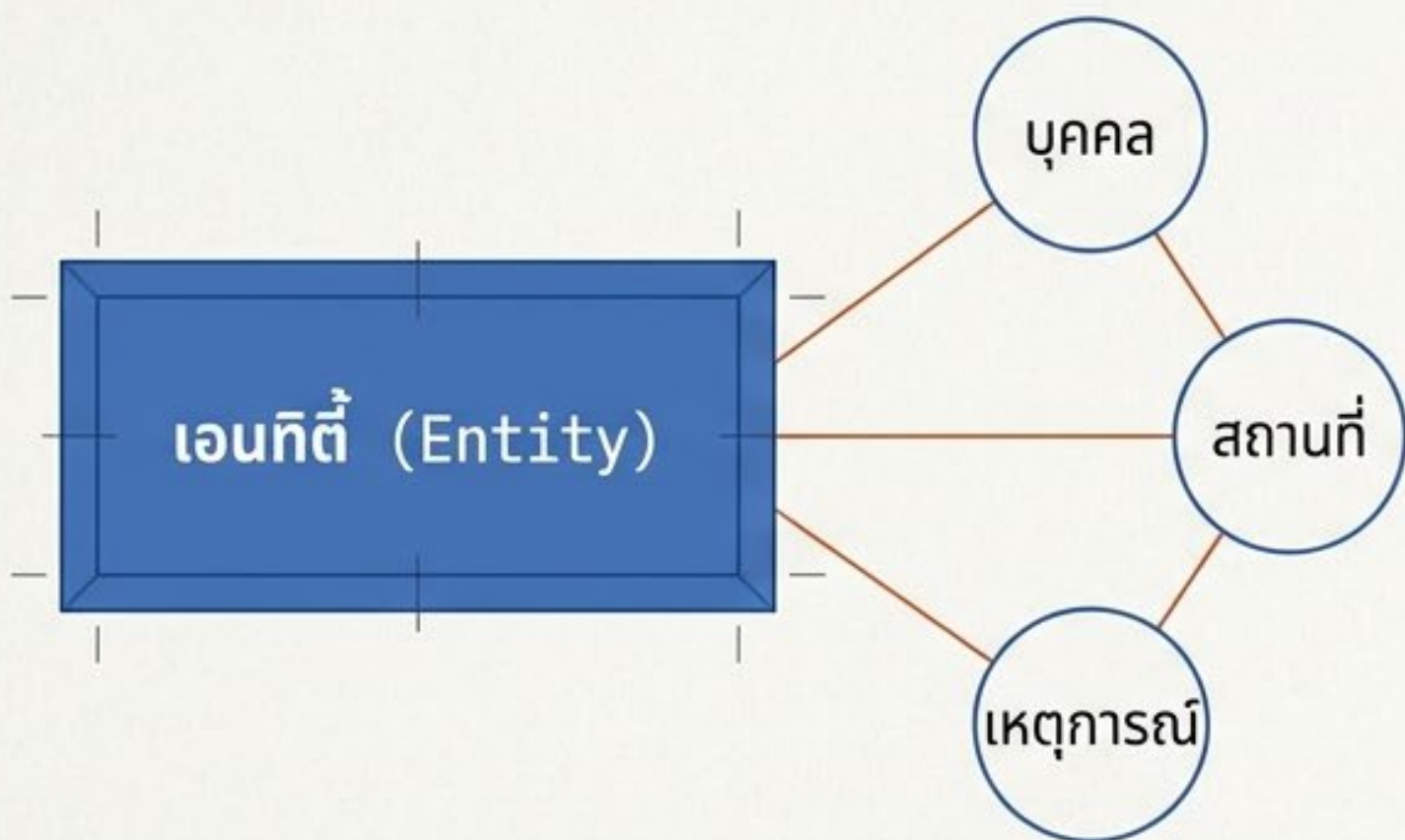

สถาปัตยกรรมข้อมูล: พิมพ์เขียวฐานข้อมูล เชิงสัมพันธ์

Data Architecture: The
Relational Database Blueprint

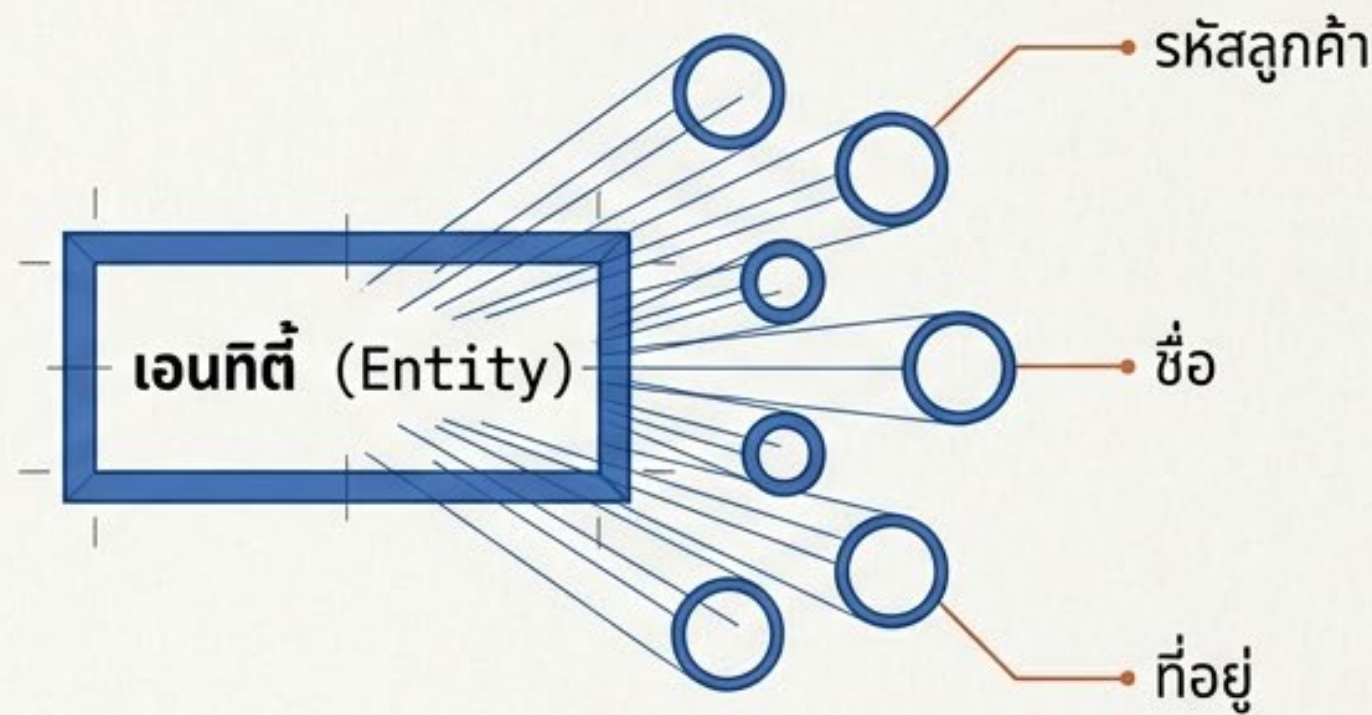
คู่มือฉบับภาพสำหรับการออกแบบและโครงสร้างระบบฐานข้อมูล

รากฐานของแบบจำลองข้อมูล (The Foundations of Data Modeling)

เอนทิตี: บุคคล สถานที่ สิ่งของ หรือเหตุการณ์
(เช่น ลูกค้า, เทียบิน)

แอตทริบิวต์ (Attribute)

แอตทริบิวต์: คุณลักษณะของเอนทิตี

แบบจำลองเชิงแนวคิด (Conceptual Data Models)

การแสดงผลภาพรวมของเอนทิตีและความสัมพันธ์
ไม่ขึ้นกับระบบจัดการฐานข้อมูล (DBMS) ใดๆ

แบบจำลองเพื่อการนำไปใช้ (Implementation Data Models)

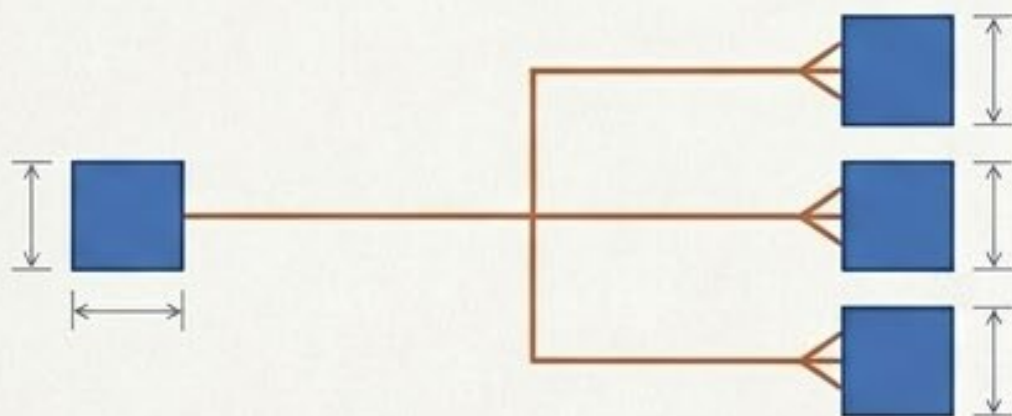
โครงสร้างที่อิงกับระบบฐานข้อมูลที่ใช้
(เช่น ฐานข้อมูลเชิงสัมพันธ์)

สถาปัตยกรรมการเชื่อมโยง 3 รูปแบบ (The 3 Connection Architectures)

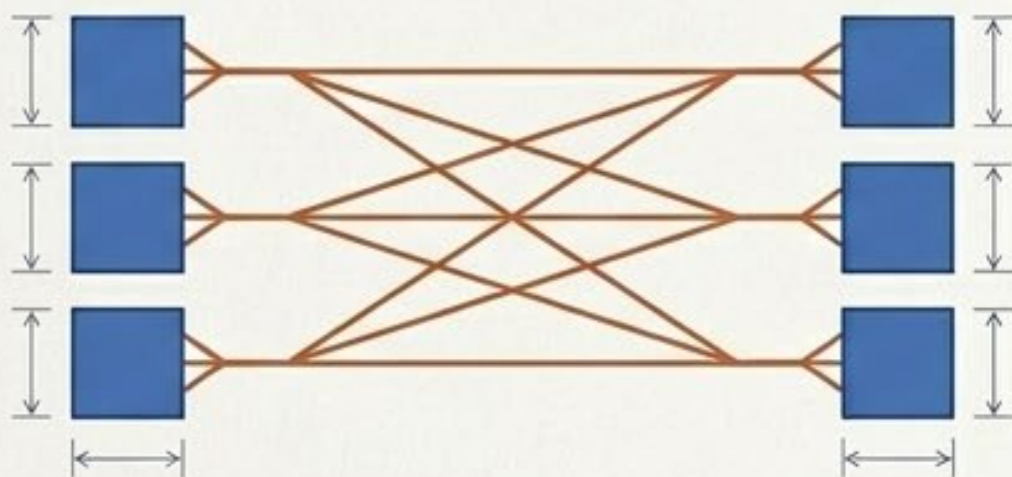
หนึ่งต่อหนึ่ง (1:1)

รหัสนักศึกษา 1 รหัส
อ้างอิงถึงนักศึกษาได้ 1 คนเท่านั้น

หนึ่งต่อกลุ่ม (1:M)

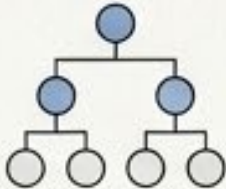
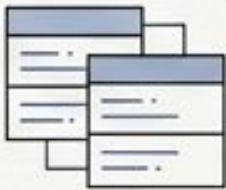
1 คณะ (เช่น คณะวิศวกรรมศาสตร์)
มีได้หลายสาขาวิชา

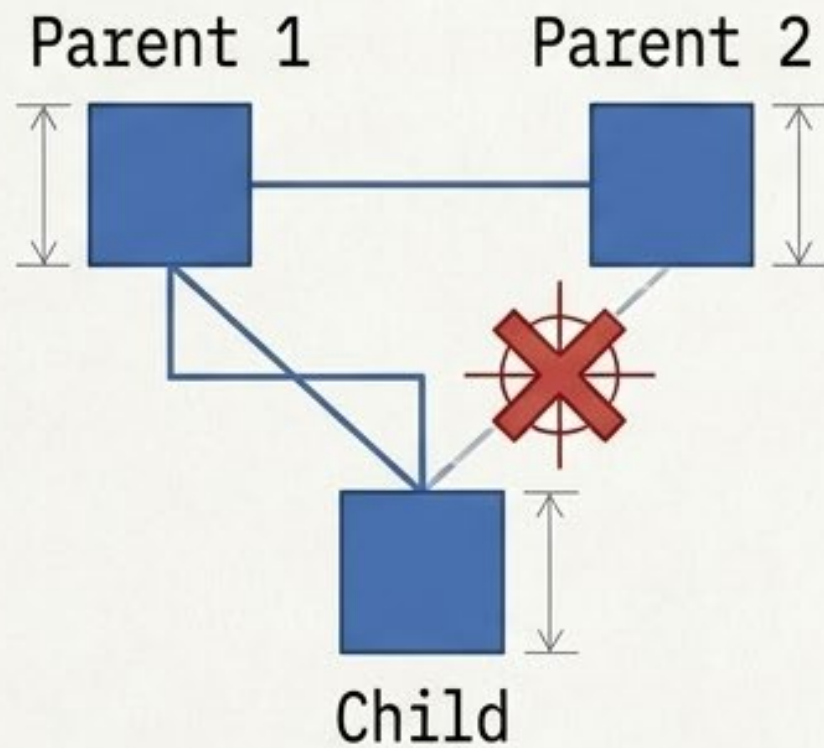
กลุ่มต่อกลุ่ม (M:N)

นักศึกษา 1 คนลงทะเบียนได้หลายวิชา
และ 1 วิชา มีนักศึกษาหลายคน

เมทริกซ์วิวัฒนาการแบบจำลองฐานข้อมูล (Database Evolution Diagnostic)

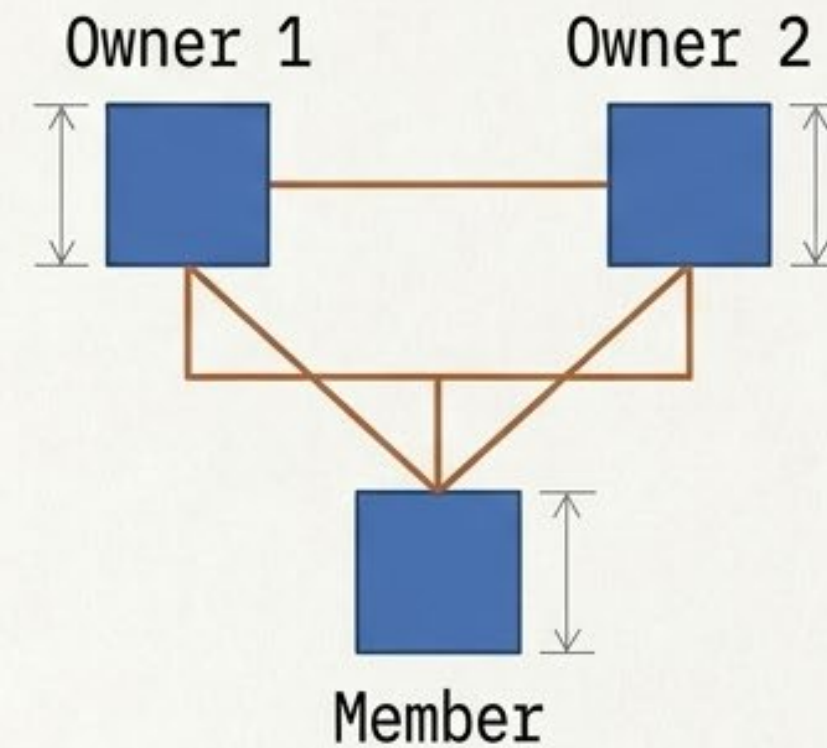
รูปแบบ (Type)	โครงสร้าง (Structure)		จุดเด่น (Core Strength)	ข้อจำกัด (Core Weakness)
แบบลำดับชั้น (Hierarchical)		ต้นไม้ (Top-Down)	ข้อมูลมีความคงสภาพสูง (Data Integrity)	ไม่รองรับความสัมพันธ์ M:N
เครือข่าย (Network)		กราฟ/เซต (Owner/Member)	ยืดหยุ่นกว่าแบบลำดับชั้น รองรับ M:N	โครงสร้างซับซ้อน ผูกติดกับแอปพลิเคชัน
เชิงสัมพันธ์ (Relational)		ตาราง 2 มิติ (Tables)	เป็นอิสระทางโครงสร้าง, ใช้ SQL	ต้องการทรัพยากรระบบสูง
เชิงวัตถุ (Object-Oriented)		วัตถุ & คลาส	จัดการข้อมูลซับซ้อน (กราฟิก/เสียง), Reusable	ขาดมาตรฐานที่ชัดเจน
มิติโตเมนชั้น (Multidimensional)		ลูกบาศก์ข้อมูล (Data Cube)	วิเคราะห์คลังข้อมูลได้หลายมิติ	ต้นทุนสูง เหมาะกับธุรกิจขนาดใหญ่

การปลดล็อกข้อจำกัดทางโครงสร้าง (Unlocking Structural Limitations)

Hierarchical Model

โหนดลูกมีโหนดพ่อได้เพียงโหนดเดียว
ขาดความยืดหยุ่นหากข้อมูลมีความ
สัมพันธ์ที่ซับซ้อน

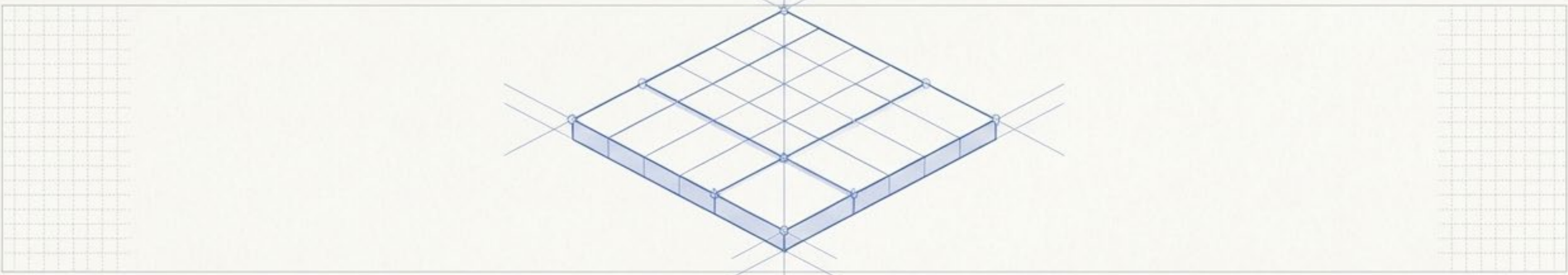
Network Model

แต่ละโหนดเชื่อมโยงกันได้อย่างอิสระ (หลายพ่อได้)
เกิดความเป็นอิสระทางโครงสร้างเบื้องต้น
ก่อนนำไปสู่ยุคของตารางเชิงสัมพันธ์

กระบวนทัศน์เชิงสัมพันธ์ & ศิลาจารึกคำศัพท์

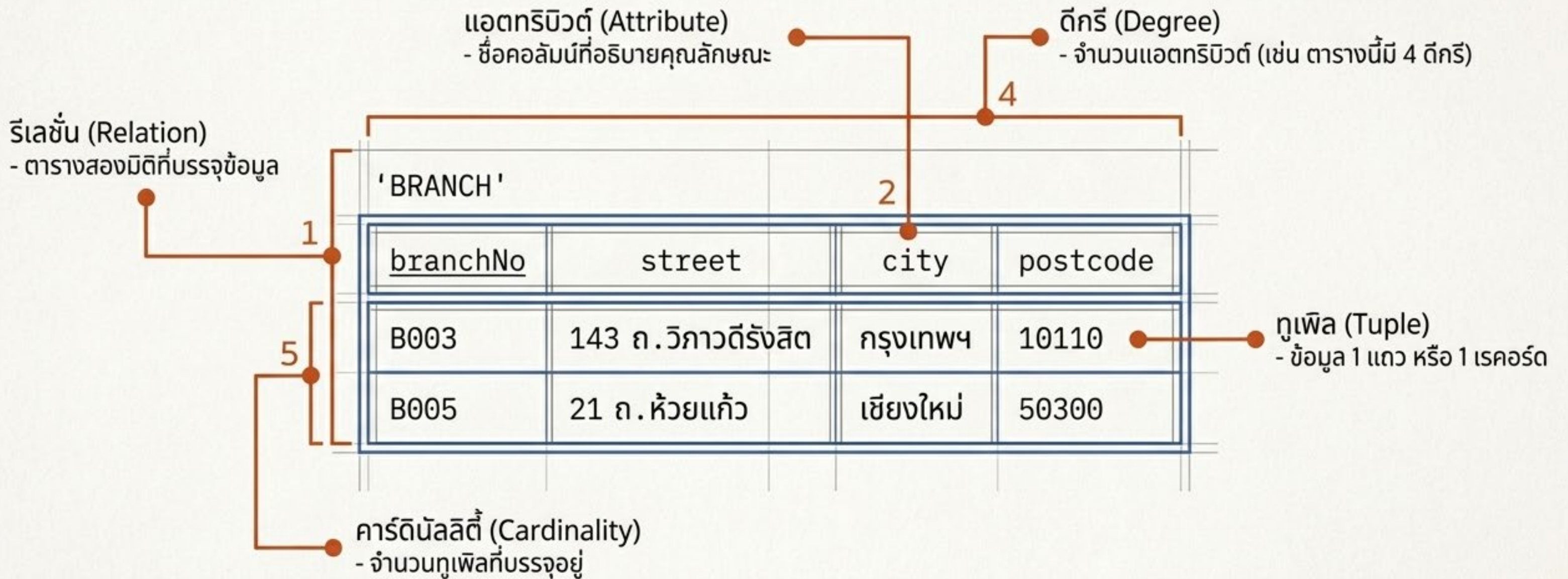
(The Relational Paradigm & Terminology Rosetta Stone)

แบบจำลองที่นำเสนอมุมมองข้อมูลในลักษณะ "ตาราง" สื่อสารเข้าใจง่าย เชื่อมโยงข้อมูลผ่าน "คีย์" และมีความอิสระจากตัวโปรแกรม (Physical Data Independence).

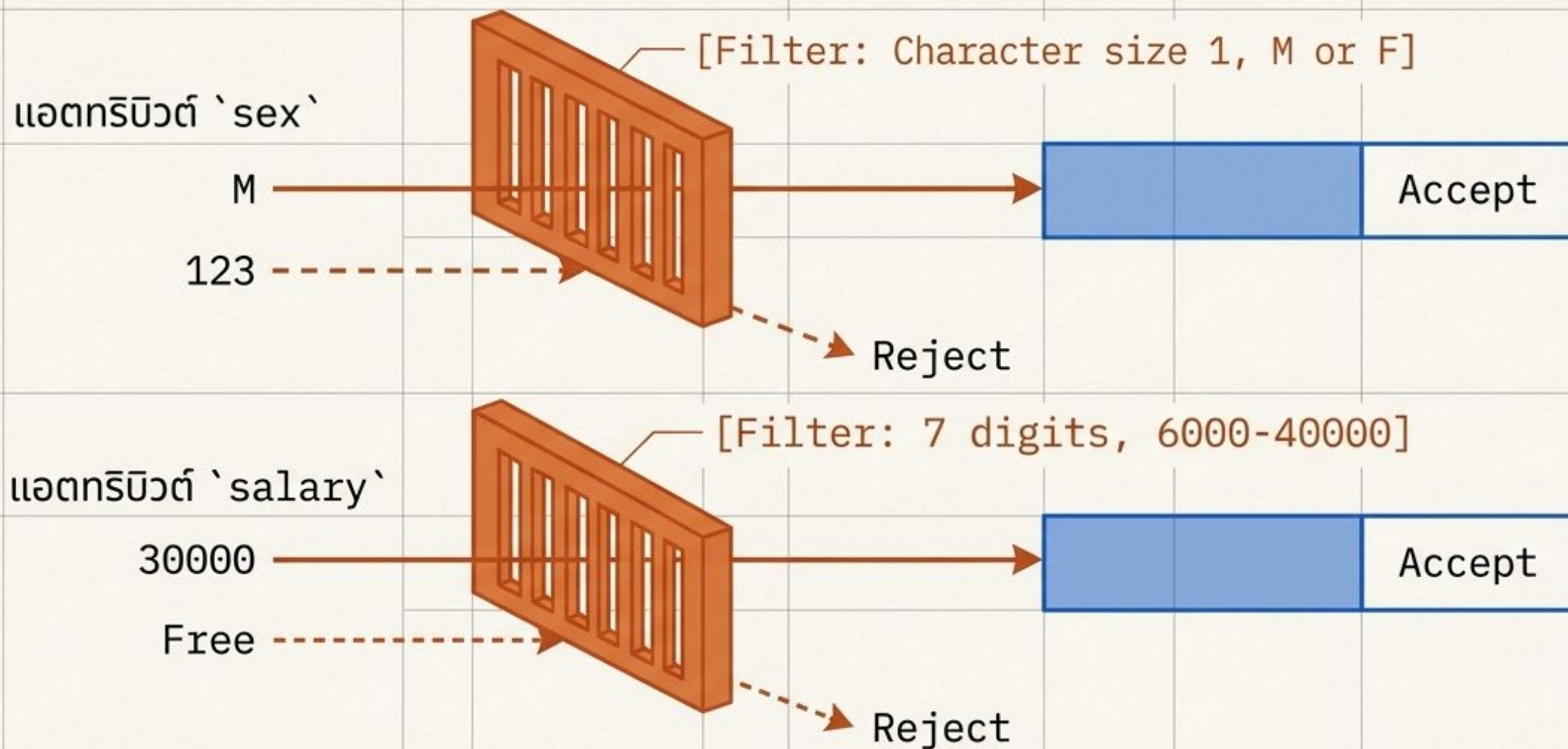
ศัพท์วิชาการ (Formal)	ศัพท์ฐานข้อมูลตาราง (Table)	ศัพท์ระบบไฟล์ (File)
รีเลชัน (Relation)	ตาราง (Table)	ไฟล์ (File)
ทูเพิล (Tuple)	แถว (Row)	ระเบียน (Record)
แอตทริบิวต์ (Attribute)	คอลัมน์ (Column)	ฟิลด์ (Field)

กายวิภาคของรีเลชัน (Anatomy of a Relation)

โดเมน: ผู้คุมกฎแห่งความถูกต้อง (The Domain Gatekeeper)

โดเมน (Domain) คือการกำหนดขอบเขตและชนิดข้อมูลของแต่ละแอตทริบิวต์ เพื่อป้องกันความผิดพลาดก่อนข้อมูลเข้าสู่ระบบ

กฎข้อบังคับการก่อสร้าง: กฎ 12 ข้อของคอดด์ (The Building Code: Codd's 12 Rules)

1. Information:
ทุกข้อมูลต้องอยู่ในรูปตาราง

2. Guaranteed Access:
เข้าถึงผ่าน ชื่อตาราง +
คีย์หลัก + คอลัมน์

3. Systematic Nulls:
ค่าว่างถูกจัดการอย่างมีแบบแผน

4. Dynamic Catalog:
เมทาดาตาค้นหาด้วยภาษา
มาตรฐาน

5. Comprehensive Language:
รองรับภาษาครอบคลุม
นิยามและจัดการ

6. View Updating:
วิวทุกชนิดสามารถอัปเดตกลับได้

7. High-Level Modification:
รองรับแทรก, อัปเดต, ลบ
ระดับสูง

8. Physical Independence:
โครงสร้างกายภาพเปลี่ยน
แอปไม่สะท้อน

9. Logical Independence:
โครงสร้างตรรกะเปลี่ยน
แอปไม่สะท้อน

10. Integrity Independence:
กฎความคงสภาพอยู่ในระบบ
ไม่ใช่แอป

11. Distribution
Independence: ระบบทำงาน
ได้แม้ข้อมูลกระจายตัว

12. Nonsubversion:
ห้ามใช้ช่องทางระดับต่ำหลบ
เลี่ยงกฎระบบ

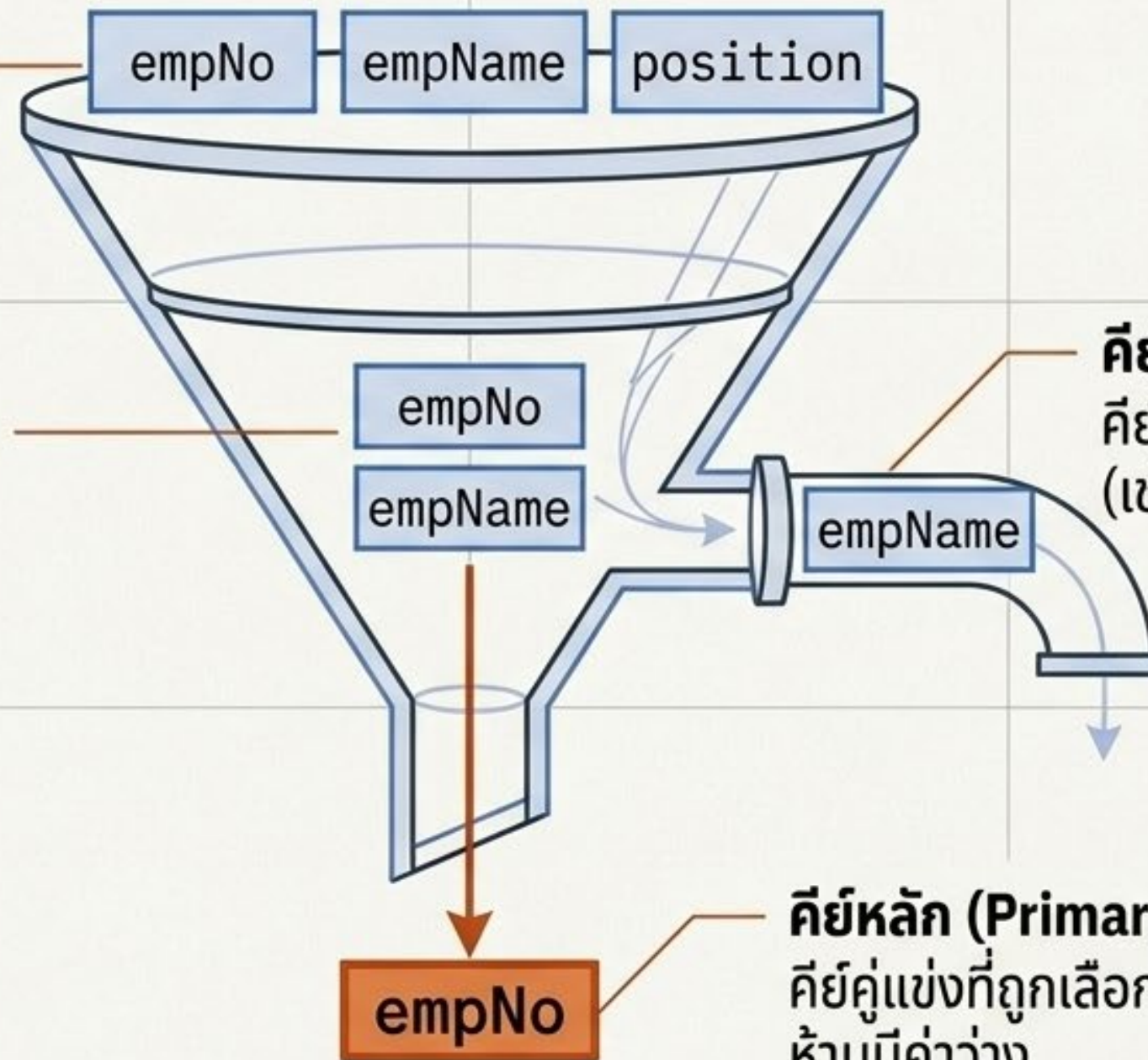
กระบวนการกลั่นกรองคีย์ (The Key Filtration Funnel)

ซูเปอร์คีย์ (Superkey)
กลุ่มแอตทริบิวต์ใดๆ ที่ระบุ
ความแตกต่างของทูเพิลได้

คีย์คู่แข่ง (Candidate Key)
ซูเปอร์คีย์ที่มีขนาดเล็กที่สุด
ไม่มีซบเซตอื่นแล้ว

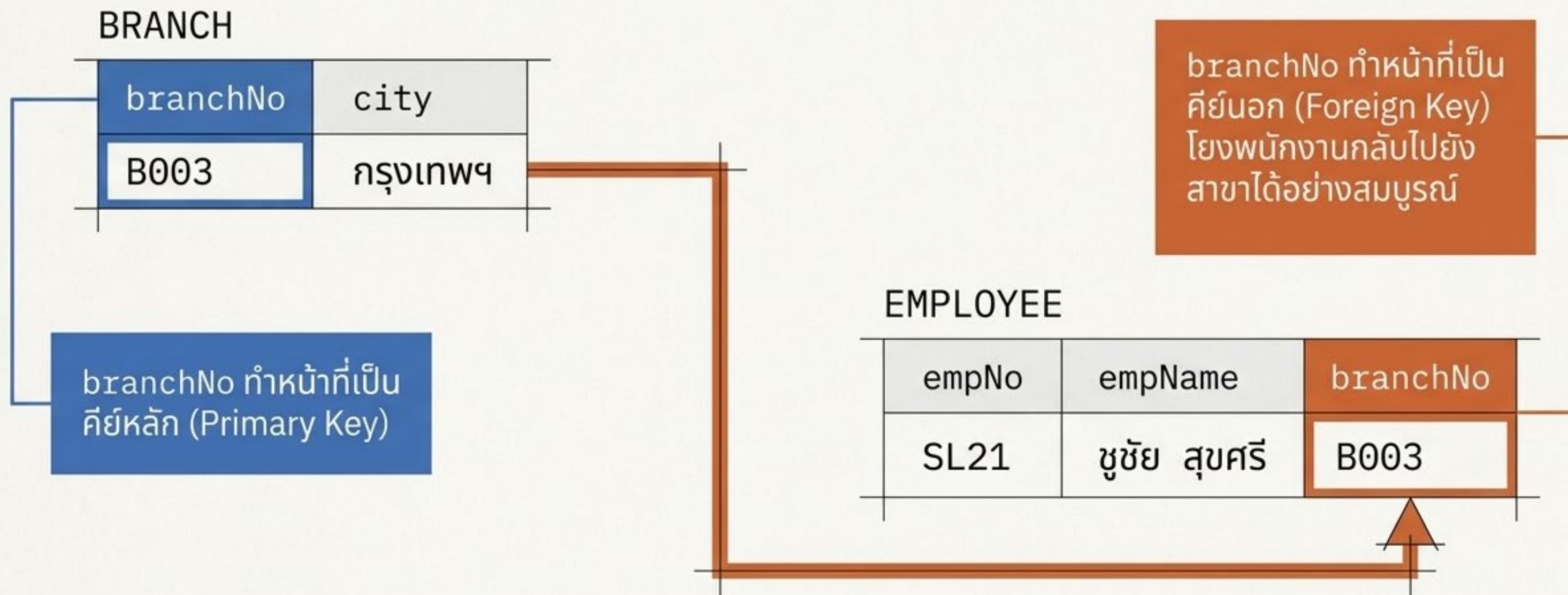
คีย์รอง (Alternate Key)
คีย์คู่แข่งที่สอบตก ไม่ได้เป็นคีย์หลัก
(เช่น ชื่ออาจซ้ำได้)

คีย์หลัก (Primary Key)
คีย์คู่แข่งที่ถูกเลือกให้เป็นตัวแทนหลัก
ห้ามมีค่าว่าง

คีย์นอก: การเดินสายไฟเชื่อมต่อตาราง (Foreign Keys: Wiring the Database Together)

คีย์นอก (Foreign Key) คือแอตทริบิวต์ที่เป็นคีย์หลักในตารางหนึ่ง แต่ไปปรากฏในอีกตารางหนึ่งเพื่อใช้เชื่อมโยงความสัมพันธ์

กรณีศึกษา: ระบบฐานข้อมูล DreamHome (Case Study: DreamHome Entities)

บริษัทตัวแทนบริการบ้านเช่าที่มีสาขาทั่วประเทศไทย ประกอบด้วยเอนทิตีหลักดังนี้:

BRANCH (สาขา)

PK: branchNo

EMPLOYEE (พนักงาน)

PK: empNo

**PROPERTY_FOR_RENT
(บ้านเช่า)**

PK: propertyNo

CLIENT (ลูกค้า)

PK: clientNo

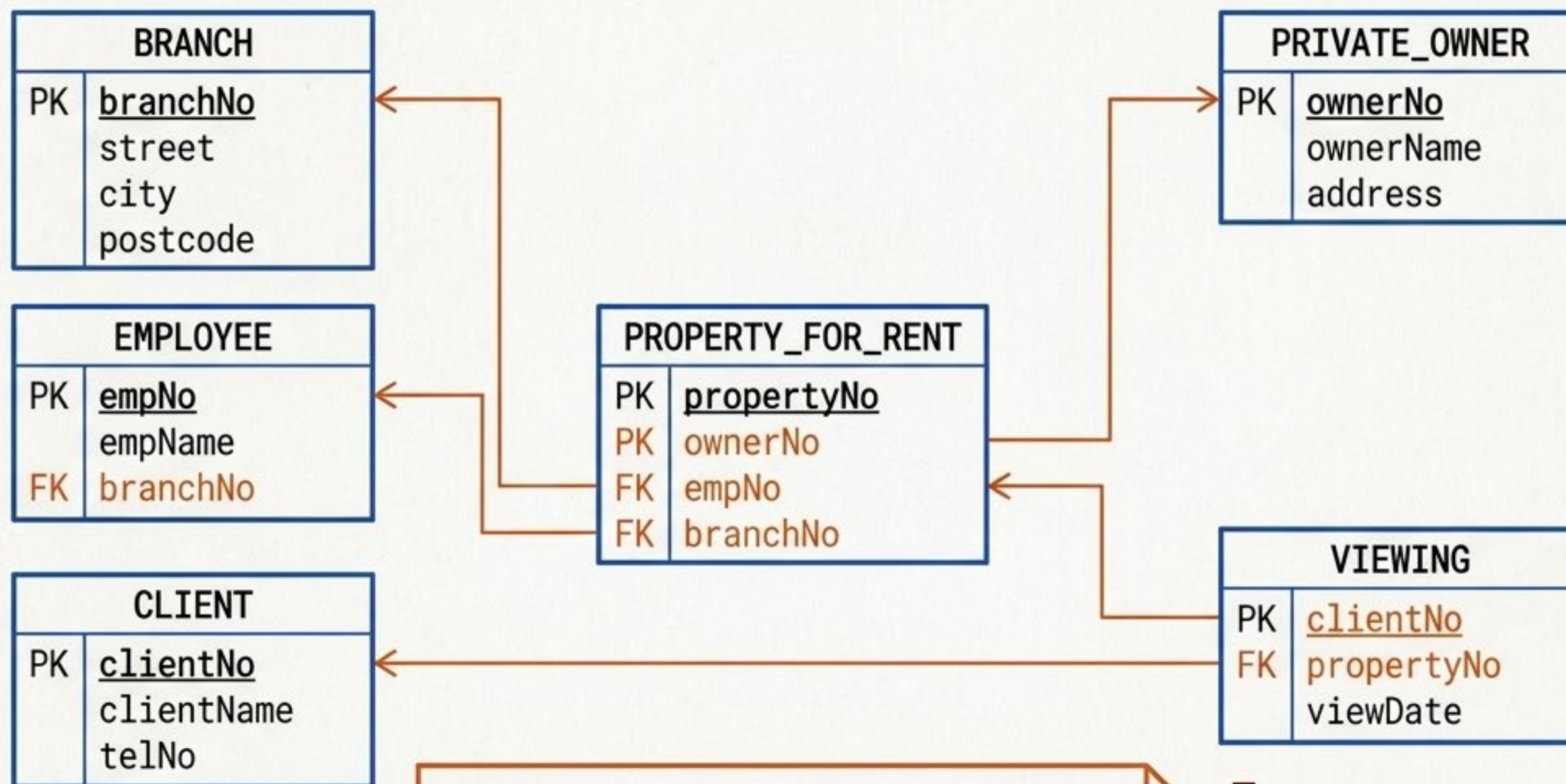
**PRIVATE_OWNER
(เจ้าของบ้าน)**

PK: ownerNo

VIEWING (การเข้าชม)

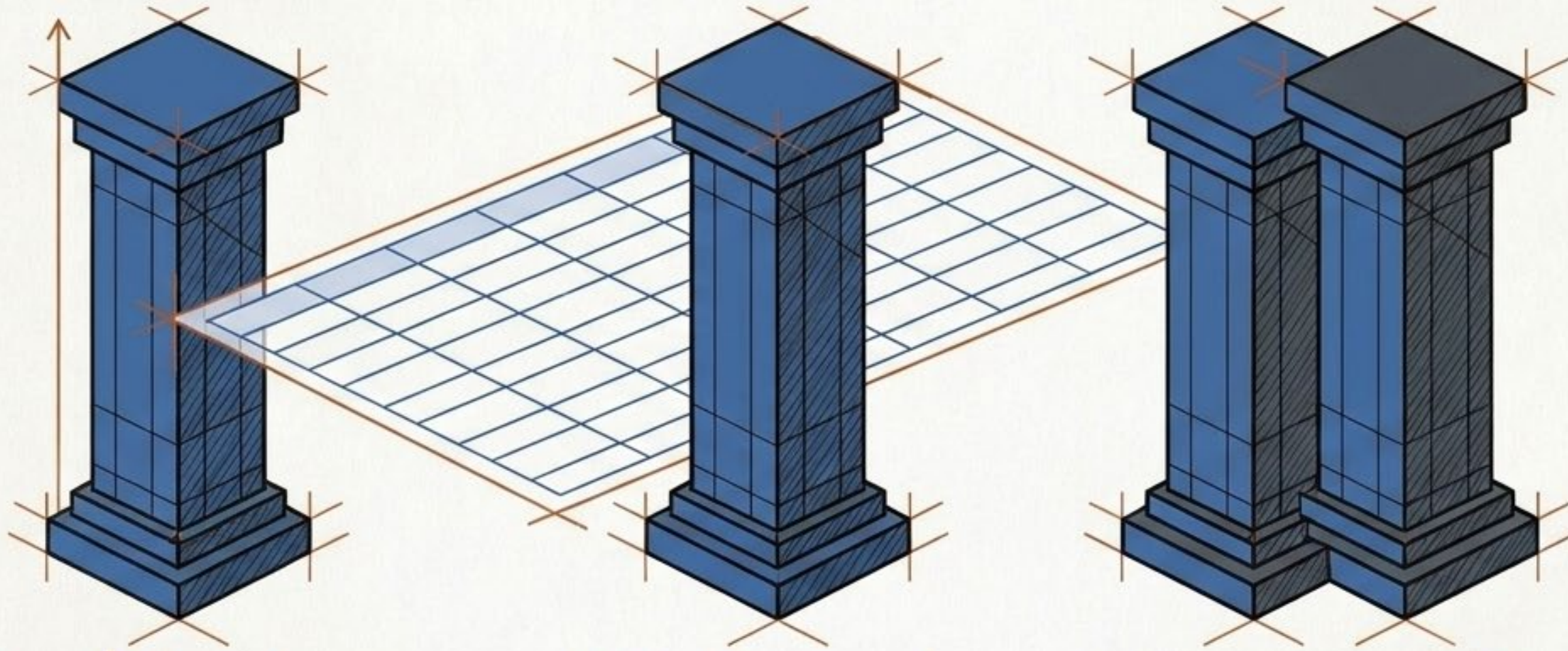
PK: clientNo, propertyNo
(คีย์รวม - Composite Key)

พิมพ์เขียวความสัมพันธ์ DreamHome (The Master Relational Blueprint)

เส้นสีส้มแสดงถึง **คีย์นอก** (Foreign Keys) ที่ทำหน้าที่ถักทอตารางอิสระเข้าด้วยกันเป็นระบบฐานข้อมูลเชิงสัมพันธ์ที่สมบูรณ์แบบ

สถาปัตยกรรมที่เหนือกาลเวลา (The Timeless Architecture)

ความอิสระที่ไร้รอยต่อ (Structural Independence)

การแยกโครงสร้างเชิงตรรกะออก
จากกายภาพโดยสมบูรณ์

ผู้พิทักษ์ความถูกต้อง (Robust Integrity)

การบังคับใช้ขอบเขตข้อมูล
(Domains) และระบบคีย์ (Keys)
ป้องกันความซ้ำซ้อน

มาตรฐานคณิตศาสตร์ (Mathematical Foundation)

กฎของคอดด์และทฤษฎีเซตสร้างรากฐาน
ที่แข็งแกร่ง ทำให้ฐานข้อมูลเชิงสัมพันธ์
เป็นระบบที่มีประสิทธิภาพสูงสุด